

Toelichtende notitie Centrumregeling en Dienstverleningshandvest

m.b.t. bestuurlijke afspraken tussen de toekomstige gemeente Noardeast-Fryslân en Dantumadiel

Inleiding

Op 9 januari 2018 heeft overleg plaatsgevonden tussen de fractievoorzitters van de DFK-raden en de stuurgroep herindeling van DFK over de centrumregeling en het bijbehorende dienstverleningshandvest, zoals dat eind 2017 door de colleges ter besluitvorming aan de vier raden is aangeboden.

Op deze bijeenkomst hebben de fractievoorzitters aan de hand van een eerder verzonden reactie namens de presidia van de DFK-raden ervaren onduidelijkheden in de stukken en in het proces toegelicht. De stuurgroep herindeling DFK heeft gereageerd op de aangedragen onduidelijkheden en een en ander naar tevredenheid van de DFK-presidia toegelicht.

Tijdens dit overleg is afgesproken een drietal punten aan te scherpen in een toelichtende notitie en deze aan de stukken toe te voegen.

Deze notitie dient daartoe. In deze notitie wordt ingegaan op de volgende punten die in het overleg aan de orde zijn geweest:

- a. Wat is een centrumgemeente?
- b. Hoe werkt de financiële verdeling?
- c. Wat zijn de afspraken over huisvesting?

Wat is een Centrumgemeente?

In de Nederlandse bestuurlijke indeling is een centrumgemeente een gemeente die in een intergemeentelijk samenwerkingsverband volgens de Wet gemeenschappelijke regelingen (WGR), een bepaalde functie uitvoert voor een of meer andere gemeenten.

In de voorgestelde regeling is sprake van een centrumregeling, waarbij Noardeast-Fryslân de centrumgemeente is en Dantumadiel de gastgemeente.

Dit betreft nadrukkelijk **geen GR** zoals bijvoorbeeld DDFK of de Veiligheidsregio met een Algemeen en Dagelijks Bestuur en een eigen begroting.

De centrumgemeente Noardeast-Fryslân is eigenaar van het apparaat en het personeel en heeft daarover beslisbevoegdheid. De centrumregeling en het dienstverleningshandvest hebben alleen betrekking op de wijze van samenwerking.

De centrumregeling is een publiekrechtelijke regeling die mogelijk gemaakt is door de WGR. Hier kunnen alle door partijen gewenste afspraken in opgenomen worden.

Alles wat hierin is afgesproken, zou in principe ook privaatrechtelijk kunnen worden overeengekomen.

De voordelen van de nu voorgestelde centrumregeling is o.a. in de volgende punten gelegen:

- **geen** openbaar lichaam met een eigen bestuur en eigen begroting nodig;
- veel waarborgen voor de informatiepositie en de controlerende taak van de raad;
- colleges worden verplicht om het aangaan en/of wijzigen van een centrumregeling tevoren aan de raad voor toestemming voor te leggen (bij een privaatrechtelijke overeenkomst is geen rol voor de raad geregeld);
- eventuele bestuurlijke conflicten komen bij de bestuursrechter, die is gespecialiseerd in (onder andere) gemeentelijke verhoudingen.

Hoe werkt de financiële verdeling?

Bij de start van de ambtelijke fusie per 1 januari 2017 hebben de vier gemeenten al hun taken ingebracht; dat vormt de orderportefeuille van de GR DDFK. Om die taken te kunnen uitvoeren hebben de gemeenten ook hun volledige personele formatie ingebracht in DDFK (alleen gemeentesecretaris en griffier zijn achtergebleven). De personele kosten vormen samen met andere kosten zoals ICT-kosten en de kosten van de tractie voor de vier gemeenten op dit moment de begroting van DDFK. De kosten worden over de gemeenten verdeeld op basis van de inbreng vanuit de vier gemeenten. Meer- of minderkosten (bijvoorbeeld meerkosten binnen het sociaal domein)

worden bij de vier gemeenten in rekening gebracht in verhouding tot de vastgestelde verdeelpercentages.

In de samenwerkingsovereenkomst tussen de vier gemeenten van 18 december 2014 die door de vier raden is geaccordeerd en waar betrokken partijen aan gebonden zijn, is opgenomen dat de “niet herindelende gemeente alle diensten die zij tot de bestuurlijke herindeling afnam van de GR, af zal gaan nemen van de heringedeelde gemeente **tegen dezelfde kostenverrekening** als zij met de gemeenschappelijke regeling had”.

Met het nu voorgestelde dienstverleningshandvest is gehandeld in lijn met de afspraken van eind 2014. Bij een wijziging van het takenpakket ten opzichte van de beginsituatie is er sprake van meer- of minder werk. Dit wordt door de centrumgemeente Noardeast-Fryslân verrekend met de gastgemeente Dantumadiel. Hierover worden – voorafgaand aan een besluit over de wijziging van het takenpakket – afspraken gemaakt tussen beide gemeenten. Ook worden bijzondere projecten apart afgerekend voor zover deze leiden tot een inzet van personeel die groter is dan de oorspronkelijke inbreng. In het dienstverleningshandvest is aangegeven dat nieuwe ontwikkelingen (zoals de omgevingswet) gevolgen kunnen hebben voor het takenpakket (afname van meer of minder taken) en dat dat kan leiden tot aanpassing van de vergoeding van Dantumadiel aan de centrumgemeente Noardeast-Fryslân.

Een apart project specifiek voor één van de gemeenten komt voor rekening van die gemeente. Voor reguliere activiteiten wordt niet ieder jaar verrekend, maar wel wordt bijgehouden of de inzet voor bijvoorbeeld bestemmingsplannen zich naar verhouding ontwikkelt. Zo nodig vindt dan verrekening plaats.

Op deze wijze gaan partijen op een zakelijke wijze met elkaar om zonder dat dit leidt tot veel extra administratieve handelingen.

Huisvesting

Vanuit de ambtelijke organisatie is de wens geuit om het ambtelijk apparaat op termijn zo veel mogelijk op één locatie te huisvesten, gecombineerd met satellieten in een aantal dorpen. De stuurgroep en de colleges hebben hier nog geen standpunt over ingenomen. Voorlopig hebben we nog te maken met huisvesting op meerdere gemeentehuizen. De komende maanden zullen de colleges een visie op dienstverlening en gebiedsgericht werken aan de raden aanbieden. Momenteel is dat in meningsvormende fase en op 17 januari zullen de vier raden hierover informeel worden gehoord. Afsproken is dat een keuze over huisvesting van ons ambtelijk apparaat pas genomen wordt als er duidelijkheid is over hoe wij de dienstverlening aan inwoners (neergelegd in dienstverleningsconcepten) en over gebiedsgericht werken willen inrichten. Overigens kan Dantumadiel hierin eigen keuzes maken.

In het nu voorliggende dienstverleningshandvest wordt hierbij aangesloten. Er staat in bijlage 4 dat Dantumadiel door Noardeast-Fryslân als gelijkwaardige partner betrokken wordt bij de te maken afwegingen en de besluitvorming t.a.v. de huisvesting van de ambtelijke organisatie. De vastgestelde dienstverleningsconcepten van de beide gemeenten (die voor dit voorjaar in de planning staan) zijn daarbij leidend. Als die zodanig verschillen dat dat tot andere huisvestingsbesluiten zou kunnen leiden, dan gaan de colleges met elkaar in overleg als gelijkwaardige partners. Uiteindelijk is het wel de gemeente Noardeast-Fryslân die bevoegd is het besluit te nemen en zij kan daarbij de knoop doorhakken.

Op dit moment zijn de gemeentehuizen eigendom van elk van de gemeenten. Er vindt geen verrekening van kosten plaats in de huidige situatie. De directie probeert de medewerkers zo te huisvesten over de verschillende gemeentehuizen, dat medewerkers die veel met elkaar te maken hebben zo veel mogelijk op dezelfde locatie gehuisvest worden. Dat is echter nooit voor iedereen te regelen, zolang niet iedereen op dezelfde locatie werkt.

In geval van nieuwbouw besluit de centrumgemeente waar deze wordt gerealiseerd, waarbij is afgesproken dit in goed overleg met Dantumadiel te doen. Dit is ook van belang waar het gaat om de diensten die aan de gastgemeente worden geleverd. Bij eventuele nieuwbouw wordt rekening gehouden met reële termijnen zodat voor beide partijen aanvaardbare oplossingen kunnen worden gevonden.